

**PREVALENCE OF LOSS TO POSTPARTUM FOLLOW-UP IN
MOTHERS WITH HIV INFECTION
AND ASSOCIATED FACTORS**

THIWARPHORN CHALERMPICHAI

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(MATERNAL AND NEWBORN NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2005

ISBN 974-04-6628-1

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

อัตราการไม่มาตรวจตามนัดหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
(PREVALENCE OF LOSS TO POSTPARTUM FOLLOW-UP IN MOTHERS WITH HIV INFECTION AND ASSOCIATED FACTORS)

ทิวารณ์ เฉลิมพิชัย 4536807 NSMN/M

พย.ม. (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เอมพร รตินธร, Ph.D, เขียวลักษณ์ เสรีเสถียร, พย.ค.,
ดิฐกานต์ บริบูรณ์หิรัญสาร, M.D., Ph.D

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงระบาดวิทยาแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราการไม่มาตรวจตามนัดหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ มารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มากลอบบุตรที่โรงพยาบาลศิริราชสุทศุภราช ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 ถึง 31 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ทั้งที่ไม่มีอาการและมีอาการแสดงของโรคเอดส์ จำนวน 468 ราย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกปัจจัยเสี่ยงและแบบบันทึกการให้การศึกษาของมารดาหลังคลอดที่ติดเชื้อเอชไอวี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ ความหนักแน่นของความสัมพันธ์ ช่วงแห่งความเชื่อมั่น (OR, 95% CI) และการวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก

ผลการวิจัยพบว่า อัตราการไม่มาตรวจตามนัดหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ถึง 2547 คิดเป็นร้อยละ 32.8, 40.2, 46.5, และ 37.0 ตามลำดับ อัตราเฉลี่ยตลอด 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.7 โดยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการไม่มาตรวจตามนัดหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานภาพสมรส (OR=3.50, 95% CI =1.94-6.33), ความเพียงพอของรายได้ (OR=2.13, 95% CI=1.45-3.14), การมาฝากครรภ์ (OR=7.32, 95% CI=4.82-11.12), การเปิดเผยการติดเชื้อเอชไอวี (OR=3.26, 95% CI=2.21-4.81), และสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส (OR=2.12, 95% CI=1.45-3.10) เมื่อวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกพบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายการไม่มาตรวจตามนัดหลังคลอดของมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่ การไม่มาฝากครรภ์ (OR=5.15, 95% CI=3.29-8.05) และการไม่เปิดเผยการติดเชื้อเอชไอวี (OR=2.15, 95% CI=1.38-3.36) โดยอธิบายความผันแปรของการไม่มาตรวจตามนัดหลังคลอดได้ร้อยละ 28.1

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะคือ พยาบาลควรสร้างความคุ้นเคยให้มารดาเกิดความไว้วางใจ ส่งเสริมให้มารดามีส่วนร่วมในการวางแผนการรักษาและตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในรายที่ไม่ได้ฝากครรภ์ และรายที่ไม่เปิดเผยการติดเชื้อเอชไอวี จัดให้มีระบบการติดตามการมาตรวจสุขภาพของมารดา มีระบบการส่งต่อผู้ป่วยหรือแนะนำแหล่งช่วยเหลืออื่นๆ ที่เหมาะสมสำหรับมารดาแต่ละราย ประเมินโอกาสของการไม่มาตรวจตามนัดในมารดาที่ไม่เข้ารับการฝากครรภ์ และมารดาที่ไม่เปิดเผยการติดเชื้อเอชไอวี เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไข

PREVALENCE OF LOSS TO POSTPARTUM FOLLOW-UP IN MOTHERS WITH HIV INFECTION AND ASSOCIATED FACTORS

THIWARPHORN CHALERMPICHAI 4536807 NSMN/M

THESIS ADVISORS: AMEPORN RATINTHORN, Ph.D., YAOWALAK
SERISATHIEN, D.N.S., DITTAKARN BORIBOONHIRUNSARN, M.D., Ph.D.

ABSTRACT

The objective of this epidemiological study with cross-sectional design was to examine the prevalence rate of loss to postpartum follow-up in mothers with HIV infection and associated factors. This study group comprised 468 mothers with HIV infection, both symptomatic and asymptomatic, who delivered their babies at Siriraj Hospital during the 4-year period from November 1, 2000 to October 31, 2004. The Risk Factors Assessment and Counseling Record Forms of the mothers were reviewed. Data were analyzed using frequency distributions, percentages, means, standard deviations, chi-square test, odds ratio calculation with 95% confidence interval (OR, 95%CI), and multiple logistic regression analysis.

Results showed that, from 2001 to 2004, the prevalence rates of loss to postpartum follow-up in mothers with HIV infection were 32.8, 40.2, 46.5, and 37.0%, respectively, with a 4-year average of 38.7%. Factors significantly associated with loss to postpartum follow-up in mothers with HIV infection included marital status (OR=3.5, 95%CI=1.94-6.33), adequacy of income (OR=2.13, 95%CI=1.45-3.14), antenatal care (OR=7.32, 95%CI=4.82-11.12), disclosure of HIV infection (OR=3.26, 95%CI=2.21-4.81), and marital relationship (OR=2.12, 95%CI=1.45-3.10). Multiple logistic regression analysis showed that two variables can be used as predictive factors to loss to postpartum follow-up in mothers with HIV infection included poor antenatal care (adjusted OR=5.15, 95%CI=3.29-8.05) and non disclosure of HIV infection (adjusted OR=2.15, 95%CI=1.38-3.36). Both factors could explain approximately 28.1% of the variance in loss to follow-up in mothers with HIV infection.

The results suggested that nurses should build up trust with mothers, emphasize the importance of continuing treatment and follow-up, especially for those who did not attend antenatal care, and get mothers involved in the treatment planning process. Monitoring and referral systems should be developed to provide the best appropriate care for mothers. Chances of missing the follow-up, particularly among those with poor antenatal care and who did not disclose their infection status, should be assessed for setting up a plan to prevent the loss to follow-up.

KEY WORDS: LOSS TO FOLLOW-UP / POSTPARTUM MOTHERS /
HIV INFECTION

96 P. ISBN 974-04-6628-1